

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. VI. Continens Summarium Ecclesiæ Doctorum ac Patrum,
Theologorumque, vel etiam remissivè, saltem Summorum Pontificum,
Papæ super Reges authoritatem adstruentium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

rebellis, proficere possunt, Apostolicam ad quodcumque solvendum & ligandum auctoritatem, oporteat stare otiosam?

58. Hinc circa illa universa, uti etiam subsequenter seu Patrum, seu Theologorum testimonia, pro quarto, apprimè notandum venit, quòd ejusmodi sententia eatenus sint circa Ecclesiasticam potestatis prudentialem procedendi modum instructoria, ut singula haudquaquam describant universam, auctoritatis Apostolicæ sphaeram & potestatem. Vnde Ludovici Ellies argumentationes inde productæ, ex unâ potestatis Ecclesiasticæ parte, per SS. Patres, Doctoresque Theologos affirmatâ procedendo, ad negandam potiorem, extremæ duntaxat necessitati deservientem, Pontificiæ auctoritatis partem, meritò sunt coarguendæ vitij, quod adversus Dialecticos principia committitur, dum ab affirmativa particulari, fit illatio ad particularem, seu magis universalem, negativam.

59. Ad hoc magis ostendendum, discutere adhuc placeat, reliquorû ab Elliesio allegatorum seu Patrum, seu Theologorum sententias. Dum enim S. Anselmus in cap. 26. Matth. dicit: *Materialem gladium carnalibus, spirituales autem ministris spiritualibus dari*; num sub isto spiritali gladio exclusum contendis Ludovico, gladij etiam materialis usum, quâ Ecclesiæ necessarium, a spiritali quoque ministro Christi Vicario demandandum? Audi hæc super re Divum Bernardum, qui, uti lib. 2. Considerat. cap. 6. Summi Pontificis potestatem, ait, non equidem esse in possessionibus, sed in criminibus, sic libro 4. cap. 3. alioquitur Papam: *Quid tu de novo usurpare gladium tentas, quem jussus es ponere in vaginam? Quem tamen, qui tuum negat, non satis mihi videtur attendere Verbum Domini dicentis: Convertere gladium tuum in vaginam: tuus ergo, & ipse tuo forsitan nutu, non tuâ manu evaginandus, alioquin, si nullo modo ad te pertineret, dicentibus Apostolis: Ecce duo gladij hic; non respondisset Dominus: Satis est; sed minus est. &c.*

60. Dum porrò Hugo à S. Victore de Sacram. sacri lib. 2. p. 2. cap. 7. scripsit: *Spiritualem potestatem non ideo præsidere, ut terrena in suo jure præjudicium faciat.* Num cæcus es, nē videas, potestatis spiritalis agnosci præminentiam, ut terrena præsideat? Num verò terrena potestatis jus protendi valet ad eum perverlum usum, quo Pontificiæ majestatis, Ecclesiæque sanctæ jura infringere conetur? Num ergo, si non jam intrâ jus suum se continens potestas Regia, sed sphaeram terrenâ Deo instituti Principatûs limites excedens, adversus Ecclesiam iniurgat, potestas spiritalis eidem præsidens, se ipsam, Ecclesiæque sanctæ jura vindicare prohibeatur?

61. Quando insuper Alexander Alensis p. 3. q. 40. m. 5. recitans illa Hugonis verba, superaddit: *Regum esse, exercere penam corporalem, sacerdotum verò spiritualem.* Num inferre fas est, spiritali, quam in pœnis inferendis attendit sacerdotalis potestas, ita coarctari, ne diffundatur super corporalia, ut falsitatis coargui debeat, quod idem Alensis cit. p. 3. Sum. q. 40. membro 1. scribit: *Spirituales potestatis esse, insisterè terrena potestatem, ut sit, eâque, si*

bona non fuerit, judicare, juxta illud Divinum oraculum, quod dicitur: Spirituales judicare omnia?

Quando denique Thomas Waldensis doct. 62. *Et in antiquæ lib. 2. art. 3. c. 78.* duas ponit potestates primas, ita, ut neutra ab altera secundum originem pendeat, hæc tamen (nempe terrena) sit illi (scilicet Ecclesiasticæ) subjecta secundum perfectionis simplicis dignitatem, rejecto etiam, quod aliqui dicebant: *Radicem potestatis terrenæ in tantum dependere à Papa, ut ex commissione ejus derivetur in Principem, & Principe deviante, posse Summum Sacerdotem temporale administrare negotium.* Num aliud per hæc verba intendit Thomas Waldensis, quàm ipsemet Ellies explicaverit: additendo ibidem distinctionem inter potestatem, & eum, qui potestate utitur, ita ut terreni Reges subdantur quidem potestati Ecclesiæ, licet illorum potestas tunc non subdatur, nec a sacerdotibus exerceri possit? Numquid ergo hæc potestatis contra ejusdem subjectum distinctio, eò collimat, ut & origo & limites potestatis Regiæ sint per naturale super nos signatum lumen, eatenus ex Deo constituti, ne, quamdiu intrâ sphaeram consistit, quicquam contra eam possit auctoritas Ecclesiastica? Num verò hinc inferre fas est, quòd abusus potestatis Regiæ ultra ejusdem sphaeram exorbitans, reduci valeat in ipsissimâ eam potestatem, vel potius in subjectum, cui inest, nequitiam & perversitatem? Num igitur ista in subjectum unicè reducibilis perversitas, si adversus ipsam unicè Ecclesiam, ejusque jura iniurgat, non est calliganda ab eo, cui, ipsomet Ellies fatente, subjectus est, qui terrena dotata est potestate. Quòd si proinde potestas terrena non jam in se ipsa, quatenus est à Deo, sed ejusdem in hoc subjecto subsistentia, moralitate adversus regni cælorum ordinem perquam enormiter pugnantem, per Regiæ potestatis abulum affecta, inceperit esse intrâ sphaeram Ecclesiasticæ, super quocumque in regnum cælorum seu ordinabili, seu deordinabili potentæ auctoritatis, numquid hæc ejus potestatis terrena in hoc subjecto subsistentiam, qua Ecclesiæ nocivam solvere, sicque moraliter perimere, eatenus prævalebit, ut solutio ejusmodi sit etiam in cælis rata habenda?

S. VI.

Continens Summarium Ecclesiæ Doctorum ac Patrum, Theologorumque, vel etiam remissivè saltem Summarum Pontificum, Pape super Reges auctoritatem adstruentium.

63. Quantum ad Summos Pontifices, remittimus Lectorem ad ea, quæ precedenti cap. 2. per singulos ferè SS. exempla supremæ Pontificiæ potestatis, adversus Reges & Imperatores ad depositionem usque progressæ, tum ex Historicis, tum ex SS. Canonibus, tum ex Conciliaribus sanctionibus proferebamus. Quibus, remissivè tamen, superaddimus testimonia S. Gregorij Magni lib. 11. Epist. 10. S. Bernardi ubi supra. S. Thomæ q. 12. art. 2. Divi Bonaventuræ lib. de Eccles. hierarch. par. 2. cap. 1. item in 4. dist. 27. S. Antonini 3. par. Sum-

^{ex pag. 99. 100. 101. 110. 111. ac seq.} *ma tit. 22. cap. 5. §. 13. B. Augustini Triumphis de S. Victore lib. 2. in sacram. par. 2. cap. 4. Umberti Viennensis serm. 70. Henrici à Gandavo Quodlib. 6. q. 23. pag. 244. Petri Paludani in 3. Sent. dist. 40. q. 2. concl. 4. Hervæi Natalis in tract. de origine jurisdictionis, Ioannis de Parisijs cap. 14. Ioannis Gerfonij Cancellarij Parisiensis tract. de potest. Eccles. considerat. 12. Ioannis Almaini Parisiensis tract. de potest. Eccles. & laica cap. 9. Ioannis Majoris in 4. Sent. dist. 24. cum pluribus alijs seu Jurisprudentiæ, seu sacræ Theologiæ Doctoribus.*

64. Quibus hunc in modum relatis, sequentia duximus hic superaddenda. Primò disquirendo. Cur non Antiquiorum etiã Patrum sententia allegentur ad probandam Pontificiæ supra Reges potestatis extensionem? At quãdiu, & ubi prædominabatur Ethnicismus, vel quævis Ecclesiæ Romanæ tyrannica oppressio, sub quibus Ecclesiastica potestas latere potius, quàm in publicum prodire per ejusmodi solennes actus compellebatur, importunissimum fuisset, ut à Patribus illorum antiquiorum temporum de hoc supra Reges Pontificiæ potestatis puncto manifestè scriberetur, sed sufficiebat, tueri Apostolicam super *Quocunque in terris Morali*, seu solvendo, seu ligando protensam auctoritatem, sub quã jam continebatur ipsissima illa potestas, prout edocentur ex ijs principijs, quæ à nobis tradita sunt in *Inextimata Concilij Tridentini Veritate tract. proœmiali q. 5. per totum. & tract. 6. ejusdem sacræ Synodi sed. 6. per totam.* Ubi verò benigniora affulserunt tempora, quibus Clavibus Apostolicis expeditam erat facultas, per quævis seu decretorum, seu processuum judicialium, vel etiam Synodalium genera procedendi adversus Ecclesiæ sanctæ rebelles, ipsosmet etiã Reges & Imperatores, sibi quoad omnem in regnum cælorum ordinabilitatem, vel ab hoc deordinabilitatem ad fori sui iudicium deduci aptam subiectos. Exinde quæstionis illius punctum accuratè discussum fuit tum ab ipsismet Summis Pontificibus, prout sacri Canones ostendunt, tum à sacrosanctis Generalibus etiam Concilijs, uti variæ Synodales sanctiones in *quarta præsertim Disquisit.* adductæ probant, tum in scholis à præcipuis sanctæ Ecclesiæ Doctoribus Theologis, quorum aliquos cum suis sententijs hic compendiosè rememorari placuit, ad videndum, quibus nixi fuissent sacræ Scripturæ fundamentis.

65. Pro secundo igitur, si expendantur sancti Antonini verba, quæ loco superius citato habentur, unã cum Divi Thomæ in *Opus. 20. de regimine Principum cap. 19.* prolata sententiã, manifestè hinc elucet, quòd Papæ jus sit tum super ipso etiam Imperatore confirmando, vel per hæreditariam successione designando, ac etiam deponendo, tum super potestate eligendi Regem Romanorum alijs conferendã, nec non dignitate isthac Electorali, Principibus Germaniæ concessã revocandã, quantum bonus status Ecclesiæ Universalis, seu populi Christiani pax id requireret. Quod Summi Pontificis jus deducitur in hoc

principium, quòd nempe dignitatem Imperatoriam pro Occidente Græcis adeptam, Papa ætenuS vendicavit Sedi Apostolicæ, ut semper adhuc radicaliter penes istam subsistat, tamen eam primitus secundum hæreditariam successione in Caroli Magni stirpem masculinam, postea verò secundum liberam electionem, in Nationem Germanicam transfulerit. Hæc verò Imperatoriæ lupè Occidente potestatis in Carolum Magnum, indequè in Germanos translatio, per dictos sanctos Doctores ulterius reducit in istud principium: tum quòd Papa tanquam Christi Vicarius habeat plenitudinem potestatis pro Bono statu Universalis Ecclesiæ: tum quòd, cum Papa Dei vices agat, consequenter Imperator sit illius minister: sit autem Principalis agentis, eligere ministros & instrumenta ad finem suum idonea. Unde, quia Papæ est, universos fideles in præsentia Ecclesiæ ordinare ad pacem, ac spiritualem finem, sit consequens; posse exigente causã justã & rationabili, per seipsum eligere Imperatorem, aut propter populi & pacis providentiam, aut propter coercendam hæreticorum, & paganorum audaciam, atque potentiam.

Pro tertio, Divus Bonaventura *supra allegatus* lententia suã rationem reducit ad hoc principium, quòd dignitas Clericalis in sua radice penitus spiritualis, meritò dicenda sit consona ordini Dominationis, ita illuminantis inferiores Angelicos Ordines, ut ab illis vicissim non illuminetur. Unde infert hic Seraphicus Doctor, quòd, sicut spiritus dignitate & officio præcellit corpus, sic potestas spiritualis dignior sit, quàm sæcularis, sortiaturquè nomen Dominationis, atque adeò Regalis potestas subjacet auctoritati ipsi spirituali, proptereaquè in 1. *Canonica Petri Sacerdotium* dicitur *Regale*.

Pro quarto denique, ex locis superius citatis constare potest, à Petro Blessensi ætenuS in Summo Pontifice reponi gladium Petri, ut hic sit etiam super regna, præjudicetquè gladio Imperatoris, in vi cujus Sedes Apostolica super ipsos quoque Imperatores teneat imperium; uti etiam S. Petrus Cluniacensis habet. Unde Divus Bernardus infert, ipsius etiam Imperatoris gladium *materialem* subesse Ecclesiasticæ auctoritati, quatenus Summus Sacerdos propriã manu suam *Spiritualem* gladium, suo tamen nutu, ac imperio illum Imperatorum gladium exercere, ac exercere valeat. Ex vi cujus adeò super eminentis spiritualis auctoritatis, posse Summum Pontificem instituire, ut sit, & judicare potestatem terrenam, tradunt Hugo à S. Victore, & Alensis ubi *supra allegati*. Et hinc Henricus Gandavensis, & Augustinus Triumphus *ibidem* relati probant, Summum Pontificem esse talem Hierarcham, ut iudicet non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, quã spiritualitatis scilicet formalitate affectis. Quam proinde Papæ auctoritatem idem Gandavensis reducit in Claves Petro, ejusquè Successori à Christo traditas, & duos eidem commissos gladios, sic ut regnum universalis Ecclesiæ

tam in spiritualibus, quam in temporalibus ad ipsum pertinet, cui Christus juxta *Cap. Omnes. dist. 22.* junctâ Gloſſâ *ibi.* terreni simul & celeſtis imperij poteſtatem per duas claves commiſit cum duplici, ſpiritali ſcilicet ac temporaligladio. De quo ulteriores adhuc Gallicane etiam Eccleſiæ Doctores conſulere licet noſtri in hanc rem operis *pag. 114. à n. 92.*

Caput IV.

In quo examinatur, quomodo Civilis poteſtas de ſe, & ex naturâ ſuâ ſit independens à ſpiritali?

ADveritatis centrum hæc in re attingendū optarem, ut præ oculis ſemper haberetur diſtinctio inter Regiam poteſtatem, quâ lumen naturali concreatam, ejuſque intrâ hoc individuum, ſeu iſthanc perſonam ſubſiſtentiam, nec non politici regiminis *attuale* exercitium. Iuxta quam proinde, diſtinctionem ſubſequentis *paragaphi* titulum, ſub hac normâ proponendum dexi.

S. I.

Quomodo verificetur, poteſtatem Regiam eſſe immediatè à Deo, & ab illius ſolius poteſtate pendere.

ARGUMENTUM I.

Ludovicus Ellies *citata ſua ſeptima Diſſertationis cap. 2. §. 1.* argumentatur 1. Cum homines omnes à naturâ ſint ad ſocietatem deſtinati, quæ ſine poteſtate & autoritate ſtare nequit, neceſſe fuit, ut Deus, qui rerum omnium eſt Dominus, Societati in hominum bona & corpora poteſtatem commiſerit: nam ſi Deus nulli poteſtatem hanc contuliſſet, homines in pace & tranquillitate degere, foret impoſſibile, quippe ſi nulla eſſet in terris condendarum legum autoritas, ſi nulla poteſtas, quâ poſſent homines ad illarum obſervationem cogi, ſi impunè liceret omnibus, ſe ſe mutuo interficere, boniſque ſpoliare, quomodo poſſet nomen Societatis obtinere hominum inter ſe coeuntium inordinata multitudo, confuſa turba, ubi nemo audit neminem, uti eleganter id proſequitur S. Chryſoſtomus *hom. de ſtatuis.* Cum ergo ſolus Deus vitæ, bonorumque noſtrorum ſit Dominus, neceſſe eſt, ut poteſtatis hujus partem contulerit ijs, qui Societates Civiles regunt, ac proinde ſive Reges, ſive Magiſtratus, ſive Principes, ſive populus univerſus poteſtatem illam exerceant, neceſſe eſt, eam à Deo, qui ſolus illam hominibus concedere poteſt, in ipſos immediatè derivari.

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti retutatoria.

NUnquid ex primavâ rerum ſublunariû *Geneſis 1.* deſcriptâ creatione, manifeſtè conſtat Deum univerſo humano generi in Adamo

contuliſſe Dominium terræ cum piſcibus maris, volatilibus cæli, & cunctis animantibus ſuper terram, unaque cum herbis & lignis, arboriſque univerſis. Hoc igitur Dominium univerſale à Deo *immediatè* collatum toti humano generi, num dicere fas eſt, poſt diſtinctionem rerum, eſſe ſingulis æquè *immediatè* à Deo communicatum? Nemo, qui modicâ etiam Juris peritiâ eſt intinctus, non diſtinguet inter primam erga univerſum ſublunarem mundum Dominij, toti humano generi Divinitus factam collationem, atque Dominiorum in ſingulos homines poſteâ ſubſecutam diſtinctionem, ita ut illam diſtincturæ equidem ſit, eſſe *immediatè* à Deo, non verò Dominij erga ſingularia Bona ſingulis hominibus appropriatam poſſeſſionem. Quo præſuppoſito, ſicuti abſurdiſſima cunctis appareret concluſio illa, quâ inferretur ex eo, quodd Dominium in res ſublunares univerſas, ſit *immediatè* à Deo collatum humano generi, nihil jam ulli humanæ poteſtati eſſe Juris ſupra ejuſmodi, quâ ſingulis hominibus appropriatas poſſeſſiones, ad eas ex juſtitia & æquitatis ratione ab uno in alterum transferendas. Sic pro *primo*, proſectò noſceretur abſurditas eſſe in illâ concluſione, per quam ex eo, quodd poteſtas Regia per inſtitum Naturæ lumen ſit univerſitati humani generis Divinitus conceſſa, fieret illatio, nullam jam inter homines reperiri poſſe autoritatem ſupra Regiæ poteſtatis, non primavam equidem originem, ſeu *intrinſecam*, ac eſſentialem ipſius conditionem, ſed *ſubjectivam* ejuſdem ad hoc individuum ſuppoſitum, applicationem, & appropriationem, quantumvis ſupernaturalis quoque ſtatûs, ſeu Eccleſiæ ratio religioſa exigeret Regiæ ejuſmodi poteſtatis perpetuam collocatæ tranſmutationem.

Ad cujus proinde majorem elucidationem pro *ſecundo* placet hunc in modum ratiocinari. Jurisdictionem equidem politicam & Civilem Divinitus eſſe *immediatè* conceſſam Communitati, atque ex hujus voluntariâ translatione derivatam eſſe in Principem aliquem, ſeu Imperatorem, ſeu Regem, eruitur *ex lege 1. ff. De conſtitutionibus Principum. & lege 5. §. ex pag. 78. n. 37.* *Noviſſimè. ff. De orig. Juris.* Ex quo namque homo per naturam ſuam noſcitur eſſe animal ſociale ac politicum, lumine naturæ æquè notum eſſe debuit, oportere, inter homines ſubſiſtere politicum quodpiam regimen, non juſtitia duntaxat inter privatos, ſed Boni quoque publici moderativum, conciviumque in unum corpus politicum coadunatorum ordinativum ad Commune Civitatis, ſeu Reipublicæ Bonum. In cujuſmodi adeo regimine politico, oportuit, ſtatui ſupremam quampiam poteſtatem, cujus decretis univerſi acquieſcere deberent, ut ſic publica pax & tranquillitas conſervari valeret. At ſicuti *jure nature* haudquaquam fuit determinata ſphæra cujuſque ſeu nationis, ſeu Religionis ac Provinciæ, ſeu Civitatis, alteriſque Communitatis, ſed illa eſt conſtituta per liberâ hominum conventionem in diverſa climata ac terras ſponte ſuâ ſe ſe dividendum; ſic neque *Jure Nature* fuit determinatum, an in uno, vel pluribus, vel etiam